

The Book of Esther: Wine, Humour & Mysteries

Chapter 2 and 3

1. מייקל אייזנברג, ככה יעשה ליהודי, עמ 59 הערה 35 | M. Eisenberg, Thus Shall it be Done to the Jew | ופרק זמן זה אינו מקרי, ככל הנראה. היהודים הראשונים הגיעו לארצות הברית בסוף המאה השמונה-עשרה, כשהסנטור היהודי הראשון נבחר לתפקידו רק באמצע המאה התשע-עשרה. השר היהודי הראשון בממשל הפדרלי בארצות הברית היה שר המסחר אוסקר שטראוס, שהחל לכהן בתפקידו בשנת 1960, כמאה ועשר שנים אחרי תחילת ההגירה היהודית המשמעותית לארצות הברית.

This period of time is not accidental, apparently. The first Jews arrived in the United States at the end of the eighteenth century, with the first Jewish senator elected to his position only in the middle of the nineteenth century. The first Jewish minister in the federal government in the United States was Commerce Minister Oskar Strauss, who began serving in his position in 1960, approximately one hundred and ten years after the beginning of Jewish immigration to the United States.

Achashverosh (Esther 2)	Yosef (Bereshit 41)
וַיִּפְקֹד הַמֶּלֶךְ פְּקִידִים בְּכָל מְדִינֹת מְלְכוּתוֹ And let the king appoint officers in all the provinces of his kingdom	וַיַּעַשׂ פַּרְעֹה וַיִּפְקֹד פְּקִידִים עַל הָאָרֶץ Let Paroh do this: let him appoint officers for the kingdom
וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל נְעָרָה בְּתוּלָה טוֹבַת מְרָאָה and they will gather all the young, beautiful virgin woman	וַיִּקְבְּצוּ אֶת כָּל אֹכֵל הַשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת הַבָּאִתָּה הָאֵלֶּה They will gather all the food from these coming good years
אֶל יַד הֶגֶחַ סְרִיס הַמֶּלֶךְ Under the hand of Hegeh the king's eunuch	תַּחַת יַד פַּרְעֹה אֹכֵל בְּעָרִים וְשָׁמְרוּ under the hand of Paroh, food in the cities, and guard it.
וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ The matter pleased the king	וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פַרְעֹה And the matter pleased Paroh

2. ירמיהו נב, 2 | Yermiyahu, 50, 2
הִגִּידוּ בְּגוֹיִם וְהַשְׁמִיעוּ וְיִשְׂאוּ-נֶס הַשְּׁמִיעוּ אֶל-תַּכְחֲדוּ אִמְרוּ נִלְכְּדָה בְּבֶל הַבִּישׁ בֵּל חַת מְרֹדַךְ הַבִּישׁוּ עַצְבֵיָהּ חַתוּ גְלוּלֶיהָ:
Declare among the nations, and proclaim; Raise a standard, proclaim; Hide nothing! Say: Babylon is captured, Bel is shamed, **Merodach is dismayed**. Her idols are shamed, Her fetishes dismayed.

3. במדבר לב מא | Bamidbar, 31, 41
וַיֵּאִיר בֶּן מַנַּשֶׁה הֶלֶךְ וַיִּלְכֹּד אֶת חֹתֵיתֵיהֶם וַיִּקְרָא אֶתְהֶן חֹתֵי יָאִיר.
Yair the son of Manasseh went and took its towns, and called them Havvoth Yair.

4. שמות ו, יז (הפרשה שלנו) | Shmot 6, 17
בְּנֵי גֵרְשׁוֹן לְבְנֵי וְשִׁמֵּי לְמִשְׁפַּחְתָּם.
The sons of Gershon: Livni and **Shimi**, according to their families.

5. שמואל א', ט, א | Shmuel 1, 9, 1
וַיְהִי אִישׁ [מִבְּנֵי־מִיָּן] וְשֵׁמוֹ קִישׁ בֶּן אֲבִיאל בֶּן צְרוּר בֶּן בְּכוֹרֵת בֶּן אֶפְיִחַם בֶּן אִישׁ יְמִינִי גִבּוֹר חַיִל.
יהיה איש [מבני־מין] ושמו קיש בן אביאל בן צרוּר בן בכורת בן אפיחם בן איש ימיני גבור חיל.

Now there was a man of Benjamin, whose name was **Kish**, the son of Abiel, the son of Zeror, the son of Becorath, the son of Aphiah, the son of a **Benjamite**, a mighty man of valor.

6. עזרא ב', א | Ezra, 2, 1:

וְאֵלֶּה בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֵלִיִּים מִשְׁבֵּי הַגּוּלָּה אֲשֶׁר הִגְלָה [נְבוּכַדְנֶצַּר] (נְבוּכַדְנֶצַּר) מֶלֶךְ בָּבֶל לְבָבֶל וַיָּשׁוּבוּ לִירוּשָׁלַם וַיהוָה אִישׁ לְעִירוֹ. אֲשֶׁר בָּאוּ עִם זְרָבָדָל יְשׁוּעַ נְחֵמְיָה שְׂרָיָה רְעֵלְיָה מְרֹדֵכַי בִּלְשָׁן מִסְפָּר בְּגִי רְחוּם בְּעֵנָה מִסְפָּר אֲנָשֵׁי עִם יִשְׂרָאֵל.

Now these are the children of the province, who went up out of the captivity of those who had been carried away, whom Nebuchadnezzar the king of Babylon had carried away to Babylon, and who returned to Jerusalem and Judah, everyone to his city, who came with Zerubbabel, Jeshua, Nehemiah, Seraiah, Reelaiah, **Mordecai**, Bilshan, Mispar, Bigvai, Rehum, Baanah. The number of the men of the people of Israel.

7. גמרא מגילה י"ג ע"א | Megilah 13a:

רבי מאיר אומר: **אֶסְתֵּר** שְׁמָהּ, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ **הַדַּסָּה** — עַל שֵׁם הַצְּדִיקִים שֶׁנִּקְרְאוּ הַדַּסִּים. **רבי יהודה** אומר: **הַדַּסָּה** שְׁמָהּ, וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמָהּ **אֶסְתֵּר**? עַל שֵׁם שְׁהִיְתָה מִסְתֵּרֶת דְּבָרֶיהָ, שֶׁנֶּאֱמַר: "אֵין **אֶסְתֵּר** מְגַדֶּת אֶת עֲמָהּ וְגו'". **רבי נחמיה** אומר: **הַדַּסָּה** שְׁמָהּ, וְלָמָּה נִקְרָא **אֶסְתֵּר**? שֶׁהִיוּ אוֹמוֹת הָעוֹלָם קוֹרִין אוֹתָהּ עַל שֵׁם אֶסְתֵּרָה.

"And he brought up Hadassah" ([Esther 2:6](#)). She is called Hadassah but she is called Esther. It has been taught: R. Meir says: Esther was her proper name. Why then was she called Hadassah? After the righteous who are called myrtles (hadassim). R. Judah says: Hadassah was her name — Why then was she called Esther? Because she concealed [masteret] the facts about herself, as it says, "Esther did not make known her people or her kindred" (Esther 2:20). R. Nehemiah says: Hadassah was her name. Why then was she called Esther? All peoples called her so after Istahar.

8. ר"י קרא, פס' ז' | R. I Kra, verse 9:

יהי אומן את הדסה – מה שאנו קורין במקומנו לנערה – נערה, קורין בשושן לנערה – הדסה, כמו שמפרש: ויהי אומן את הדסה, כאלו כתוב: ויהי אומן את נערה.

What we call a "girl", in Shushan they call Hadasah (myrtle). When it says "He raised Hadassah" it means "He raised the girl".

9. י. גרוסמן הצגת מרדכי ואסתר | J. Grossman, Presentation of Mordechai and Esther:

אולם, את מרדכי (ואסתר) מי בחר ומי ייעד לתפקיד ההושעה? אין כל אמירה נבואית או סיפור הקדשה שמסביר את בחירתם. יתר על כן, האמת העירומה היא שמי שבחר בהם אינו אלא אחשורוש! הרי בעיניו אסתר מצאה חן, ואת לבו שלו היא שבתה. למעשה, גם תכלית הבחירה בה מדובר שונה בתכלית בסיפור המגילה משאר הסיפורים הנזכרים, שהרי אצל מרדכי ואסתר, לפחות בשלב זה, הדמויות עומדות לעבות על צפיית 'הושעת' אחשורוש מבדידותו, ורק מאוחר יותר יתברר שהושעה פרטית זו סללה את הדרך לגאולה לאומית רחבה.

But who chooses Mordechai (and Esther); who appointed him to this task as savior? There is no prophetic declaration, nor any ceremony of dedication explaining this choice. Moreover, the naked truth is that they are actually chosen by none other than Achashverosh! It is he who Esther pleases, and his heart that she captures. In fact, the issue of chosenness of a person (hinted at in the delayed presentation) in question is qualitatively different in *Esther* than in the other narratives mentioned in the Midrash. Mordechai and – more specifically - Esther, at this stage of the narrative, are set to "save" Achashverosh from his loneliness; only later on will it become clear that this private salvation paves the way for a broader, national salvation.

10. רש"י, פס' י' | Rashi, verse 10:

אשר לא תגיד – כדי שיאמרו שהיא ממשפחה בזויה וישלחוה, שאם ידעו שהיא יהודית וממשפחת שאול המלך היו מחזיקים בה.

Not to reveal it – So that they should say that she was from an ignoble family and dismiss her, for if they knew that she was of the family of King Shaul, they would keep her.

11. אבן עזרא, פס' י' | Ibn Ezra, verse 10:

למה צוה על אסתר שלא תגיד עמה, אולי אם תגיד שהיא מגלות יהודה לא יקחנה אחשורוש.

Why then did he command Esther that she should not make known her people? Perhaps, if Esther revealed that she was a Judean exile Ahasuerus would not take her to be his wife.

12. רש"י, פס' י' | Rashi, verse 10:

כי עשה זה מרדכי בעבור שתשמור תורת השם בסתר שלא תאכל נבלות ותשמור השבתות ולא ירגישו המשרתים, כי אם יודע הדבר שמא המלך יכריחנה או יהרגנה כי בעל כרחו נתפשה.

Not to reveal it – So that they should say that she was from an ignoble family and dismiss her, for if they knew that she was of the family of King Shaul, they would keep her.

13. אבן עזרא, פס' י' | Ibn Ezra, verse 10:

למה צוה על אסתר שלא תגיד עמה, אולי אם תגיד שהיא מגלות יהודה לא יקחנה אחשורוש.

Mordecai commanded [Esther not to make her people known] so that Esther would secretly keep God's Torah and not eat the flesh of animals not slaughtered according to Jewish law and that she would also be able to observe the Sabbath. The attendants would not detect this. However, if it became known that Esther was Jewish, the king might force her to violate Jewish law or kill her because she was taken against her will.

פרק ג':**14. אבן עזרא, פס' ב' | Ibn Ezra, verse 2:**

יכרע וישתחוה ידועים. ונכון מה שדרשו רבותינו ז"ל כי צורת צלם וע"ז היו בבגדיו או על מצנפתו.

The meaning of yikhra (bowed down) and yishtachaveh (bend) is known. The comment of our sages stating that Haman had an image and an idol on his garment or his hat is correct.

15. תהלים צה, ו' | Tehilim 85, 6:

בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעַה נִבְרַכָּה לְפָנֵי ה' עֲשׂוּ.

O come, let us bow down and bend the knee; let us kneel before Hashem our Maker.

16. בראשית כ"ה, ל"ד | Bereshi 25, 34:

וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וְחִזִּיד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיִּשְׂתֶּה וַיִּקֶּם וַיֵּלֶךְ וַיִּבֶז עֵשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה.

And Yaakov gave bread and lentil stew to Esav. He ate, drank, rose, and went, and Esav **scorned** the birthright.

17. אבן עזרא, שם | Ibn Ezra, there:

ויבז עשו גם זאת הבכורה – בעבור שראה שאין לאביו עושה.

Esau also scorned the birthright because he saw that his father had no wealth.

18. איוב כו, ח | Job, 26, 8:

צָרַר מִיָּם בְּעָבְיוֹ וְלֹא נִבְקַע עָנָן תַּחְתָּם.

He **binds** up the waters in His thick clouds; and the cloud is not rent under them.

19. מדרש אסתר רבה, ז | 7: Midrash Esther Rabbah:

יִשְׁנוּ עִם אֶחָד. אָמַר לִיהוָה שְׂפִי הוֹן וּבִרְבּוֹ, שְׂאוּכְלִין וְשׁוֹתִין וְאוֹמְרִים עֲנֵג נִשְׁבַּת, עֲנֵג יוֹם טוֹב, שֶׁהֵן מְכַנְיָסִין פֶּחַת בְּמִמוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הִדָּא לְשִׁבְעָא יוֹמִין, שִׁבְתָּא. חַד לְתַלְתִּין יוֹמִין, רִישׁ יְרַחָא. בְּנִיֶסוֹ, פִּיֶסְחָא. בְּסִיּוֹן, עֲצָרָת. בְּתִשְׁרִי, רִישׁ שְׁתָּא וְצוּמָא רַבָּא, וְחָגָא דְמִטְלָלְתָא.

“There is one people” – Haman said: ‘Their mouth is big, as they eat and drink a lot, and say: we need to delight in Shabbat and to delight in the festivals. The Jews cause a decrease in the assets of the world; once every seven days – they celebrate the Shabbat, once every thirty days – they celebrate the new month, in Nisan – Passover, in Sivan – Shavuot, in Tishrei – Rosh Hashana and the great fast [Yom Kippur], and the festival of Sukkot!

20. שמות יד ג | 3: Shmot 14, 3:

וְאָמַר פְּרַעֲהַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִבְכִים הֵם בְּאֶרֶץ סִגְר עֲלֵיהֶם הַמִּדְבָּר:

Paroh will say of the Children of Israel, 'They are **stuck (Nevochim)** in the land; the wilderness has closed upon them.'